

Täysistunto

Keskiviikko 6.11.2024 klo 14.00—16.27

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 88/2024 vp

Valiokunnan mietintö StVM 11/2024 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietintö StVM 11/2024 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu, edustaja Rasinkangas poissa. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.27 **Jorma Piisinen ps:** Arvoisa herra puhemies! Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjän eläkelakia tavoitteena maatalousyrittäjien työkyvyn tukeminen, työkyvyttömyyden ennaltaehkäisy sekä työurien pidentäminen. Maatalousyrittäjän eläkelakiin lisättäisiin säännökset maatalousyrittäjien varhaisen tuen palveluista. Palvelujen järjestäjänä ja toimeenpanijana toimisi Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Projektin pitkäkestoisena tavoitteena on kehittää varhaisen tuen mallia ja muodostaa maatalouden sidosryhmistä toimiva tukiverkko maatalousyrittäjien tueksi. Tästä Välitä viljelijästä -projektista on tarkoitus tehdä pysyvä toimintamalli. Varhaisen tuen palvelujen kustannusten arvioidaan olevan reilu kaksi miljoonaa euroa vuodessa, ja ne ehdotetaan katettaviksi valtion varoista. Esityksen mukaan kaikkien maatalousyrittäjien työhön liittyy merkittävää fyysistä ja henkistä kuormitusta sekä keskimääräistä selvästi korkeampi työkyvyttömyys- ja työtäturmariski.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta pitää perusteltuna, että varhaisen tuen malli laajenee koskemaan kaikkia maatalousyrittäjien eläkelain mukaan vakuutettuja maatalousyrittäjiä eli maatilatalouden harjoittajia, poronhoitajia ja kalastajia sekä heidän perheenjäseniään. Työnsä ja toimintaympäristönsä erityispiirteiden vuoksi kaikkiin näihin ammattiryhmiin kuuluvien maatalousyrittäjien voidaan myös arvioida hyötyvän räätälöidystä työkyvyn varhaisesta tuesta. Tälle kohderyhmälle rajattuna palvelut myös kohdentuvat yhdenvertaisesti kotimaisen ruoantuotannon ja kansallisen elintarvikehuoltovarmuuden kannalta merkityksellisille maaseutualueille.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta painottaa mietinnössään myös maatalousyrittäjien varhaisen tuen toimintamallin ja työterveyshuollon yhteistyön merkitystä. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan monilla alueilla työterveyshuollon osaaminen maatalousalan erityispiirteistä on lisääntynyt Välitä viljelijästä -projektin ja työterveyshuollon yhteistyön myötä. Lisäksi projekti on pystynyt ohjaamaan maatalousyrittäjiä työterveyspalvelujen piiriin terveyttä ja työoloja koskevissa asioissa. Valiokunta katsoo, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2024 vp

varhaisen tuen malli ja työterveyshuolto täydentävät ja laajentavat maatalousyrittäjän tukiverkkoa, ja pitää tärkeänä, että mallin toteuttajien, työterveyshuollon sekä muiden paikallisten sidosryhmien välinen toimiva yhteistyö varmistetaan.

Arvoisa puhemies! Kun sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esityksen tavoitteita perusteltuina ja kannattaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttumattomana, on mietinnön kannaan helppo yhtyä ja kiittää valiokuntaa erittäin hyvästä mietinnöstä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

15.30 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta. Esityksen taustalla on hallitusohjelmaan kirjattu Välitä viljelijästä -projekti, jonka tarkoituksena on maatalousyrittäjien työkyvyn tukeminen, työkyvyttömyyden ennaltaehkäisy sekä työurien pidentäminen. Välitä viljelijästä -projektista tuleekin pysyvä toimintamalli, ja maatalousyrittäjien eläkelakiin tulee säännökset maatalousyrittäjien varhaisen tuen palveluista. Kaikki sellainen toiminta, jolla voimme vaikuttaa suomalaisen maanviljelijän hyvinvointiin, on todella tervetullutta. Vaikutusarviointien mukaan tämä malli on ollut toimiva, ja siksi sitä on myös hyvä jatkaa.

Viime vuodet ja vuosikymmenet eivät ole, toden totta, olleet helppoa aikaa kotimaisille ruuantuottajille, jotka ovat kuitenkin huoltovarmuutemme yksi tukipilareista. Heitä pitäisiikin arvostaa laajemminkin yhteiskunnassamme ja ymmärtää heidän merkityksensä. Pelkät puheet arvostuksesta eivät maksa laskuja, vaan kotimainen ruuantuotanto on turvattava siten, että tuottaja pystyy elättämään itsensä ja perheensä.

Arvoisa puhemies! Liian moni pientilallinen on joutunut lopettamaan toiminnan, kun maanviljelyllä ei ole pystynyt enää elättämään itseään, ja nykyään tilakoot ovatkin keskimäärin huomattavasti suurempia kuin takavuosina. Tämä on huolestuttavaa kehitystä. Lapsuudenkodissani harjoitettiin karjataloutta, ja tuohon aikaan kotikylässäni lähes joka talossa oli lehmä. Maatalouden ja myös maailman muuttuminen ovat aiheuttaneet sen, että nykyisin entisessä kotikylässäni on vain yksi valtavan suuri lypsykarja ja monta navettaa kylmillään.

Arvoisa puhemies! Suomalainen ruoka on puhdasta ja terveellistä, juuri sellaista, mitä meidän kaikkien olisi syytä kuluttaa vieläkin enemmän. Meillä ei ole varaa siihen, että kotimainen ruuantuotantomme supistuu entisestään. Elämme epävarmassa maailmassa epävarmoja aikoja, ja pahimpaankin on varauduttava. Tämä on varmasti sellainen asia, jonka takana voivat olla kaikki puolueemme väriin ja istumajärjestykseen katsomatta.

Vuonna 1992 ysikymppinen isoisäni sanoi minulle: ”Vielä tulee aika, kun suomalaiset odottavat satamiin ruokalaivoja, kun meillä ei pystytä enää tuottamaan mitään.” Toivon toisesti, että hänen ennustuksensa ei kävisi toteen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

15.34 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta. Tämä esitys perustuu hallitusohjelmaan, jonka mukaan Välitä viljelijästä -toimintamallista tehdään jatkossa pysyvä.

Tämä esitys on merkittävä esitys kotimaisille ruuantuottajille. Samalla se koskettaa koko suomalaista yhteiskuntaa. Kotimainen ruoka on ollut meille suomalaisille itsestään-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2024 vp

selvyys. Käymme kaupassa ostamassa tuhansien tuotteiden joukosta haluamamme ruoka-
tarvikkeet ja menemme kotiin valmistamaan ne sen kummemmin miettimättä, kuka nämä
tuotteet on valmistanut. Kuinka moni miettii, mistä ruoka on tullut ja mitä on vaatinut, että
ruoka on päätynyt kaupan hyllylle? Jokaisen ruoan takana on tuottaja, yrittäjä, maanvilje-
lijä, joku joka on valinnut tehdä työtä sen eteen, että meillä on saatavilla kotimaista laadu-
kasta ruokaa.

Suomalaiset ruoantuottajat, meidän kotimaiset maatalousyrittäjät, tekevät fyysisesti ja
henkisesti raskasta työtä, jotta kauppojen hyllyllä olisi elintarvikkeita ja meillä kaikilla oli-
si hyvää ja ravitsevaa ruokaa pöydässä. Kun mietimme eri ammatteja ja aloja, ruoantuot-
tajana oleminen ei tosiaan ole helpoimmasta päästä. Alaa koettelevat monet haasteet lähtien
sääolosuhteista taloudelliseen epävarmuuteen, ja töitä on paljon. Olen tavannut ja saa-
nut tutustua suomalaisiin maanviljelijöihin ja ruoantuottajiin, ja olen nähnyt, että he teke-
vät työtään täydellä sydämellä. Huolimatta alan haasteista he ovat valinneet työn, joka on
osa suomalaisen yhteiskunnan peruspilareita — ja hyvä niin. Vähän väliä saamme lukea
uutisista ulkomaalaisista tuotteista, jotka sisältävät esimerkiksi salmonellaa. Lisäksi tiede-
tään, että Suomessa liha on puhdasta eikä niin sanottua antibioottilihaa. Varsinkin tästä
syystä valitsen aina kun voin suomalaisen tuotteen kaupan hyllyltä. Maatalousyrittäjänä
olemisessa ei ole kyse pelkästään ruoasta, vaan kyse on myös kansallisesta huoltovarmuu-
desta. Meidän tulee ymmärtää, että viljelijöidemme hyvinvointi, suomalaisen ruoantuotan-
non turvaaminen ja huoltovarmuutemme ovat kytköksissä toisiinsa sellaisella tavalla, jota
emme yksinkertaisesti voi sivuuttaa, ja sen täytyy olla yksi tärkeimmistä prioriteeteistam-
me.

Arvoisa puhemies! Suurin osa meistä on joskus sairastunut tai kokenut haasteita oman
jaksamisen kanssa. Suurimmalla osalla on mahdollisuus jäädä sairauslomalle, jos ei ole
työkykyinen. Mutta kuka pitää huolta maamme viljelijöistä, kun tilanne niin vaatii? Kyn-
nys jäädä sairauslomalle voi olla todella korkea, kun jonkun pitäisi joka tapauksessa hoitaa
työt ja pitää huolta eläimistä. Maatalousyrittäjien eläkelaitos Mela tarjoaa Välitä viljelijäs-
tä -projektin avulla maatalousyrittäjille maksutonta ja luottamuksellista apua matalalla
kynnyksellä. Melaan voi ottaa yhteyttä esimerkiksi silloin, jos on huoli omasta jaksamisesta,
maatilayrittämisen haasteista tai työkyvystä. Varhaisen tuen palveluja järjestettäisiin
maatalousyrittäjän eläkelain mukaan vakuutetuille maatalousyrittäjille eli maatilatalouden
harjoittajille, poronhoitajille ja kalastajille. Kaiken kaikkiaan tarjolla olevia palveluita oli-
si työkykyneuvojen neuvonta- ja ohjauspalvelut, harkinnanvaraisesti annettavat ostopal-
velusitoumukset mielenterveyden asiantuntijapalveluihin, varhaisen tuen toimintamallin
ja varhaisen tuen toimintamallia toteuttavan sidosryhmäverkoston ylläpitäminen ja kehit-
täminen sekä koulutukset, digitaaliset palvelut ja palveluihin liittyvä viestintä. On selvää,
että tämänkaltainen apu on korvaamatonta maamme ruoantuottajille.

Maatalousyrittäjän arki on todella erilaista siihen verrattuna, mitä esimerkiksi arkena
toimistotyössä käyvän työntekijän arki on. Ja siksi meillä täytyy olla keinoja, joilla tuem-
me heitä, jotka päivästä toiseen jaksavat tehdä sitä arvokasta työtä maamme ruoantuotan-
non eteen. Välitä viljelijästä -toimintamalli tullaan vakinaistamaan Maatalousyrittäjien
eläkelaitos Melan lakisääteiseksi tehtäväksi. Ilman hyvinvoivia maanviljelijöitä meillä ei
ole kotimaista ruokaa. Ja kaikkien tulisi muistaa se, että nämä toimet edesauttavat sitä, että
kotimainen ruoantuotanto säilyy jatkossakin myös tuleville sukupolville.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2024 vp

Lopuksi haluan kiittää kaikkia suomalaisia ruoantuottajia arvokkaasta työstä, jota teette, jotta meillä kaikilla on kotimaista, laadukasta ja puhdasta ruokaa. Suomessa tuotettu ruoka on asia, josta me kaikki voimme olla ylpeitä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kangas, olkaa hyvä.

15.38 Antti Kangas ps: Arvoisa herra puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maatalousyrittäjän eläkelain muuttamisesta koskee niin sanottua Välitä viljelijästä -toimintaa. Välitä viljelijästä -hanke perustettiin 2017 edellisenä vuonna, 2016, pidettyjen viljelijöiden mielenilmausten jälkiseurauksena. Silloin alkoi niin sanottu laaja kannattavuuskriisi koko alkutuotannon alalla ja mietittiin, miten voitaisiin ruoantuottajien asemaa parantaa ja kuinka he kestäisivät tulevissa paineissa. Paineet ovat vuosien saatossa pahentuneet, kannattavuushaasteet koventuneet, tilanne on huonontunut läpi kentän, mutta Välitä viljelijästä ei ole saanut pysyvää rahoitusta. Tämä esitys noudattaa hallituksen linjaa siinä, että kunnioitamme alkutuotantoa siinä missä muutakin yrittäjyyttä ja pyrimme varmistamaan alkutuottajien jaksamista toiminnassaan.

Hankkeen rahoituksen pysyvä muoto on erittäin tärkeä myös hanketyöntekijöille, heidän pysyvyydelleen ja heidän rekrytoinnilleen. Tällä hetkellä hyviä hanketyöntekijöitä on menetetty muille aloille sen vuoksi, että heidän virkansa ovat aina määräaikaisia sen vuoksi, että rahoitusta ei ole pystytty miettimään seuraavaa vuotta pidempään.

Itse asiassa koko Välitä viljelijästä -hanke kielii koko maatalousalan huonosta näkymästä. Koko Välitä viljelijästä -hankkeen peruslähtökohta on siinä, että silloin kun viljelijä kokee, että hänellä on vaikeuksia, hän voi pahoin, hän voi hakea apua. Jos meidän maatalous voisi hyvin, tätä hanketta ei tarvittaisi. Ikävä kyllä nyt tilanne on se, että hankkeelle on huutava tarve ja muutos rahoituksen pysyvyydestä on välttämätön.

Hallituksen kaikki toimet viennin edistämisestä, ruokaturvasta, kauppatapalaista... Täällä on vaikka minkälaisia lakiesityksiä tulossa viljelijän aseman parantamiseksi. Toivottavasti nämä esitykset parantavat markkinatilannetta siten, että Välitä viljelijästä -hankkeella olisi koko ajan entistä vähemmän asiakkaita. Se olisi varmaan tämän salin yhteinen tahotila puoluekannasta riippumatta, että tällaisia kriisipalveluita ei tarvittaisi. Mutta ikävä kyllä tilanne on nyt ollut se, että tämän hankkeen rahoituksen pysyvyys on todella tärkeää, että tuottajat jaksavat työssään eikä tule niitä karmeita otsikoita hylätyistä eläimistä, kun jaksaminen on kertakaikkisesti loppunut. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.41 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On aivan erinomaista, että sosiaali- ja terveysvaliokunta on tehnyt asiasta näin erinomaisen mietinnön ja tämä Välitä viljelijästä -projekti jatkuu hyvin tehdyn lain myötä tulevaisuuteen eikä olekaan yhden vuoden eikä kahden vuoden vaan ihan pysyvä lakiesitys, josta myös Maatalousyrittäjien eläkelaitos omalta osaltaan saa sitten välineitä tämän arvokkaan työn tekemiseen.

Mutta, arvoisa puhemies, tähän hoitaa vain syntynyt vaikea tilanne, mikä siellä viljelijällä on, niin että ainoa todellinen projekti, jolla me voisimme näiden viljelijöiden todellista hätää auttaa, on se, että me perustaisimme tähän eduskuntaan — toivottavasti vaikka nyt maa- ja metsätalousvaliokunta tai sosiaali- ja terveysvaliokunta ottaa kopin tästä ehdotuksesta, erinomainen maa- ja metsätalousministeri tai vaikka pääministerikin, vielä pa-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2024 vp

rempi, jos pääministeri ottaisi kopin — tämmöisen projektin, että ruvetaan purkamaan ihan oikeasti tätä maatalouden valtavaa byrokratiaa.

Suomessa ei ole yhtään työntekijää tuolla työpaikoilla tänäpä, joka tällaisen valtavan byrokratian alla suostuisi työtä tekemään. Ei varmasti ole. Sehän olisi työsuojelurikos työnantajalta, jos työntekijä altistettaisiin tällaiselle painostukselle, mitä maanviljelijä tänäpä kokee. Ne tilanteet ovat aivan kammottavia. Siellä juoksee tarkastajia, jotka saivar-televat jostakin... Ehkä se karmein esimerkki: Kaveri rakensi konehallia, ja kattopellit oli-vat siinä pellon päällä hetken aikaa, kun seuraavana päivänä tulivat kirvesmiehet kattoo laittamaan. Kun sattui EU-tarkastaja tulemaan, niin tarkastaja vähensi sen peltien pinta-alan pellon pinta-alasta. Jos tällä tasolla meillä tämä homma menee, niin eipä siinä paljon toivoa enää ole. Kysymys on kuitenkin ei enemmästä eikä vähemmästä kuin Suomen kan-san leivän saannista.

Elämme aikaa... Ei ole monta minuuttia siitä, kun käsitelimme Ukrainan sotaan liitty-vän projektin jatkamista ja Ukrainan tukemista, mikä on erittäin oikea asia, näin pitää toi-mia. Mutta me omassa sokeudessaamme emme anna sille ajatukselle tilaa, että meidän pi-täisi ruveta aidosti varautumaan aikoihin, jotka voivat vaikka levitä tänne lähemmäksi Suomen rajoja. Eikä ole välttämättä sekään mahdotonta, että tuo Itämeren liikenne vaikeu-tuu ja elintarvikehuolto tänne päin siltä osin loppuu. Jos viljelijät loppuvat, niin mitä me sitten syömme? Siinä ei sen jälkeen mikään luontaistalous auta ketään, vaan siinä tulee iso nälkä, kun kukaan ei enää viljele pelloja. Kyllä varmaan maaseudulla jotenkuten selvitään, kun siellä on vielä taitoja tallella viljellä perunaa ja juureksia ja vaikka mitä niin, että sel-vitään hengissä, mutta miten käy suurille kaupungeille? Se nälänhätä olisi siinä tilanteessa aito.

Tämän takia, arvoisa puhemies, toivoisin, että tässä talossa vihdoinkin ja viimein viisastut-taisiin niin paljon, että tekisimme aidon projektin, jolla ihan todellisuudessa puretaan ny-kyinen EU-byrokratia kymmenesosaan. Annettaisiin viljelijälle mahdollisuus ja aito va-paus harjoittaa omaa elinkeinoaan ja tuottaa suomalaisille ihmisille maailman puhtainta ruokaa. Tämä jokavuotinen byrokratian kasvu, joka suorastaan hirvittää minua, alkaa olla melkein ihmisoikeusasia — näitä ihmisiä painostetaan tekoihin, jotka ovat aivan älyttö-miä. He ovat aitoja ammattilaisia, jotka tarvitsevat koko yhteiskunnan arvostuksen ja tuen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

15.44 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi maatalousyrittäjän eläkelakia siten, että se tukee maatalousyrittäjien työky-kyä, ennaltaehkäisee työkyvyttömyyttä sekä pidentää maatalousyrittäjien työuraa. Vuo-den 2017 alusta toiminut Välitä viljelijästä -projekti saa nyt jatkoa pysyvänä toimintamal-lina hallituksen esityksen mukaisesti.

Maatalousyrittäjän eläkelakiin lisättäisiin myös säännökset varhaisen tuen palveluista. Tämä on tärkeä uudistus, jolla tuemme maatalousyrittäjiä eli maatilatalouden harjoittajia, poronhoitajia ja kalastajia. Samalla varmistamme ja turvaamme maamme huoltovarmuut-ta ja kotimaisen elinkeinon säilymistä myös tuleville polville. Maatalousyrittäjäyys kulkee usein sukupolvelta toiselle perheyrittäjyytenä, mutta tänä päivänä se on myös merkittävä työllistäjä perheen ulkopuolisille työntekijöille tilakokojen kasvettua yhä suuremmiksi. Tuen antaminen maatalousyrittäjille on tärkeää myös henkisen jaksamisen ja työkyvyn yl-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2024 vp

läpittämisen vuoksi, koska työ sitoo heitä usein 24 tuntia vuorokaudessa lomituksista huolimatta.

Kotimaisten tuottajahintojen pidempään jatkunut aleneminen ja tuotantokustannusten nouseminen ovat aiheuttaneet paineita maatalousyrittäjille, mitä tulee henkiseen jaksamiseen ja taloudellisten voimavarojen riittämättömyyteen. Käytännössä moni pienempi maatalousyrittäjä on lopettanut toiminnan kannattamattomana.

Maatalousyrittäjät ovat usein vastuussa eläinten hyvinvoinnista. On tullut tapauksia, joissa maatalousyrittäjän jaksaminen on loppunut, jolloin eläimet ovat jääneet vaille hoitoa ja on jopa jouduttu lopettamaan, tai viljelykset ovat jääneet peltoon, kun voimat ovat loppuneet.

Maatalousyrittäjillä ei ole työnantajaa, joten vastuu omasta työhyvinvoinnista on heillä itsellään. Vain vähemmistö maatalousyrittäjistä on liittynyt työterveyshuollon piiriin, ja vastuu omasta ja perheenjäsenten jaksamisesta jää edelleen yrittäjälle. Maatalouden harjoittajat ovat joutuneet elämään löysässä hirressä, milloin maataloustuet maksetaan tai maksetaanko niitä ollenkaan. Tämä aiheuttaa epävarmuutta ja pelkoa taloudellisesta selviytymisestä tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Olen itsekkin kasvanut maaseutuyrittäjyydessä ja tiedän, että työ on tarkkaa, vastuullista ja erittäin sitovaa. Kotimaisen tuotannon ja yrittäjyyden puolustajana arvostan suuresti tätä hallituksen esitystä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.47 Aki Lindén sd: Arvoisa herra puhemies! Vuonna 2022 minulla oli mahdollisuus toimia lähes vuoden ajan valtioneuvoston jäsenenä sosiaali- ja terveysministeriössä, eli perhe- ja peruspalveluministerinä. Siitä suuri osa oli tietysti terveyspalvelujen asiaa, mutta huomasin silloin, että niin poronhoidon sijaistukset kuin myös projekti nimeltä Välitä viljelijästä kuuluivat vastuualueeseeni. Perehdyin siihen huolella ja vakuutuin siitä silloin, että se oli todella tärkeää, noin kaksi miljoonaa euroa vuodessa oleva määräraha. Kuten täällä käytetyissä puheenvuoroissa on kerrottu, käytännössä se tuli ensimmäisen kerran valtion talousarvioon vuonna 2018, ja sen taustalla todella oli nämä vuoden 2016 tapahtumat, joissa viljelijät ihan aiheesta osoittivat voimakkaasti hätätilannettaan meillä yhteiskunnassa.

Tämä on ollut täällä valtion budjettikirjassa, siellä STM:n pääluokassa, siis pääluokassa 33, ja siellä on luku 80 ja sen alla momentti 50, joka on noin 17 miljoonan euron momentti, ja siitä kaksi miljoonaa on ollut sitten tätä projektirahaa. Nyt ensi vuoden talousarviossa siinä kohtaa ei enää ole tietenkään tätä projektin määrärahaa, koska se vakinaistetaan.

Haluan tällä puheenvuorollani vain todeta, että myös täällä salin vasemmalla laidalla tätä pidetään tärkeänä ja hyvänä asiana, ja käytetyt puheenvuorot ovat olleet erinomaisia ja kertoneet siitä tilanteesta, mikä maaseudulla ja maataloudessa koetaan, ja yhdyn pitkälti niihin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.49 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä todella nyt käsitellään sosiaali- ja terveysvaliokunnan laatimaa yksimielistä ja oikein hyvin laadittua mietintöä, jonka pohjalta nyt todella tämä Välitä viljelijästä -projekti saa sitten pysyväisluonteisemman statuksen ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2024 vp

siitä tehdään pysyvää lainsäädäntöä, ja tätä kautta myös tämä valtion tähän asti projektirahoituksella hoitama asia tulee sitten hoidettua valtion varoista jatkossakin, ja hyvä niin.

Itse ajattelin puuttua oikeastaan vain siihen kokonaisuuteen, joka tuolla mietinnössäkkin jo hyvin tuodaan esille, että kun katsotaan tämän Välitä viljelijästä -projektin tähänastisia tuloksia, niin nehan ovat oikein rohkaisevia. Näillä palveluilla — siis sen myötä, että viljelijöille on pystytty tarjoamaan matalan kynnyksen palveluita, tarjoamaan palveluita oikea-aikaisesti, silloin kun viljelijät niitä ovat tarvinneet — on ollut myös se vaikutus, että esimerkiksi jo tällä hetkellä viljelijöiden siirtyminen vaikkapa mielenterveyssyistä johtuville poissaoloille työelämästä, varhaiseläkkeelle tai muihin, kuntoutuspalveluihin ja niin edelleen, on vähentynyt. Tämä projektihan on nimenomaan vaikuttanut siihen, että on pystytty tarjoamaan palveluita oikea-aikaisesti, ennakkoivasti, ja niillä on ollut myös ennalta ehkäisevä vaikutus siinä, että myöskin sitten korjaaviin palveluihin on ollut vähemmän tarvetta ja sitä kautta myös aivan varmasti työkyky viljelijöillä on parantunut. Siinä mielessä voi todeta, että ainakin näiden alustavien arvioiden mukaan tämä projekti on kyllä tuottanut sen, mitä varten se on perustettu, ja hyvä niin. Varmastikaan ei voida vielä nyt ihan lopullisia johtopäätöksiä vetää siitä, onko kaikki tämän projektin ansiota, mutta on ihan rohkaisevaa, että tällä projektilla on todella ollut myönteinen vaikutus, jonka pohjalta on kyllä hyvä sitten säätää tämä pysyväksi ja pyrkiä tällä todella siihen, että viljelijät tiukassa tilanteessa saavat tarvitsemansa palvelut ja sitä kautta pystyvät omaa työkykyään ylläpitämään ja sitä kautta sitten tuottamaan sen suomalaisen ruuan ja muutkin tuotteet, joita me kaikki mielellämme nautimme.

Tältä osin voi kyllä todeta, että tämä on oikein hyvä päätös, jonka sosiaali- ja terveysvaliokunta tässä mietinnössään on tehnyt, ja nyt on sitten istuntosalin helppo tältä pohjalta tämä lainsäädännöksi säätää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja edustaja Elo, olkaa hyvä.

15.51 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Haluan myös kiittää hallitusta tästä lakiesityksestä, jolla jatketaan Välitä viljelijästä -hanketta. Olin itse tätä maa- ja metsätalousvaliokunnassa käsittelemässä, kun tästä annoimme lausuntoa. On todella tärkeätä, että viljelijät saavat apua sitä tarvitessaan, ja se on todellakin meidän kaikkien etu.

Tässä Välitä viljelijästä -projektissa vahvuutena on ollut se, että näitä maatalousyrittäjiä neuvovat projektityöntekijät tuntevat maatalouden toimintaympäristön ja heillä on laaja ymmärrys alan sidosryhmistä ja verkostoista. Ajattelen, että varmasti osin siksi nämä tulokset ovat olleet niinkin hyviä kuin miten tässä edustaja edellä niitä kuvasi.

Jaan myös huolen siitä, että maatalousyrittäjien ikärakenne on tällä hetkellä siinä mielessä huolestuttava, että he ikääntyvät ja nuoria on haastavaa saada alalle. Ajattelen, että tarvitaan kaikki keinot siihen, että viljelijät, maataloustuottajat, jotka sitä työtä tekevät, siinä työssä myös jaksavat ja sen avun ja tuen saavat, jota tarvitsevat. Näin voidaan turvata meidän huoltovarmuutta ja sitä, että me saamme turvallista, terveellistä, hyvää kotimaista ruokaa syötäväksemme tulevaisuudessakin.

Eli kiitos hallitukselle tästä esityksestä. Tätä voi lämpimin mielin tukea.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 111/2024 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 88/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisäl-
lön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.